

Samen voor meer groepstherapie in de ggz

De ggz wordt geplaagd door lange wachtlijsten en een toenemend personeelstekort. Ruth Peetoom, voorzitter van koepelorganisatie de Nederlandse ggz, maakt zich ernstig zorgen: 'Sinds 2009 is het aantal mensen dat een beroep doet op de ggz met 53% gestegen terwijl tegelijk het budget maar met 11% omhoog ging. Dan kun je uittellen dat er problemen ontstaan. Inmiddels schrijft een derde van de instellingen rode cijfers. Maar minstens zo problematisch is het grote tekort aan zorgverleners. Eind vorig jaar waren er in de ggz gemiddeld 74 vacatures op de 1000 banen – in totaal 9800 vacatures. Dat stijgt naar verwachting naar ruim 11.000 in 2030' (Peetoom, 2024). Bij een toenemende zorgvraag enerzijds en een oplopende personeelskrapte anderzijds kunnen we niet stug 'meer van hetzelfde' blijven doen zonder dat de ggz over enkele jaren compleet vastloopt. Daarom namen we als NVGP onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en lanceerden we afgelopen najaar een oproep voor meer groepstherapie in de ggz. In september verscheen het interviewboek *Samen beter door groepspsychotherapie* (Leferink op Reinink & Klein, 2024) waarin cliënten vertellen over hun ervaringen in een therapiegroep. Hiervan hebben we gratis exemplaren gestuurd naar de bestuurders van ruim negentig **ggz-instellingen** die aangesloten zijn bij de Nederlandse ggz

met een begeleidende brief (NVGP, 2024a). Daarin prezen we groepstherapie aan als een wetenschappelijk bewezen, kosteneffectieve behandeling voor diverse psychische stoornissen, en riepen we op om meer groepstherapie aan te bieden. Vervolgens hebben we het interviewboek vergezeld van een gelijkaardige brief naar **opleidingsinstellingen** gestuurd met als argument dat in de huidige, herstelgerichte ggz ervaringskennis dient te worden beschouwd als een gelijkwaardige bron van kennis, naast professionele- en wetenschappelijke kennis. Dit werd meteen opgepikt door een van de hoofdopleiders: in het Rotterdamse GZ V&O curriculum van de RINO Groep is het interviewboek op de verplichte literatuurlijst geplaatst. Onze suggestie om dit ook bij de andere GZ-curricula te doen, is in behandeling. Ook de **zorgverzekeraars** hebben het interviewboek ontvangen, vergezeld van een brief waarin we hen aanspoorden om bij de zorginkoop voor 2025 groepstherapie te stimuleren. En kijk, op NPO 1 pleitte alvast Menzis-bestuursvoorzitter Wouter Bos voor meer groepsbehandeling in de ggz. In zijn tussenkomst bij *WNL op Zondag* haalde hij maar liefst drie argumenten uit onze brief aan: groepstherapie is wetenschappelijk bewezen effectief; je kunt meer patiënten behandelen met minder therapeuten (arbeidsmarktproblematiek); en zo de

wachtlijsten helpen wegwerken (NVGP, 2024b). Ook andere zorgverzekeraars bleken bij de zorginkoop voor 2025 aan te dringen op meer groepsbehandelingen. En als kers op de taart bood Menzis op ons advies zorgaanbieders die in 2025 minstens 10% meer groepsconsulten zullen verrichten dan in 2024 een tariefopslag aan (Menzis, 2024). In onze pr-campagne benadrukten we de **maatschappelijke winst** van meer groepsbehandeling, verwijzend naar een Amerikaans onderzoek. Indien men in 2023 in de VS 10% meer groepstherapie had aangeboden, zouden 3,5 miljoen wachtende cliënten sneller aan de beurt zijn gekomen (Whittingham e.a., 2023). Wanneer we dit extrapoleren naar ons bevolkingscijfer zouden we in de Nederlandse ggz met 10% meer groepsaanbod naar schatting 182.000 cliënten extra kunnen helpen. Meer dus dan de bijna 100.000 mensen die momenteel op de wachtlijst staan (NZa, 2024). Dat zet aan het denken, zelfs indien we deze Amerikaanse studie niet één op één zouden kunnen toepassen in de Nederlandse context. En natuurlijk kan niet elke cliënt in de ggz worden geholpen met groepstherapie, maar volgens ons wél een stuk meer dan nu het geval is. Vandaar onze ambitie om in 2025 samen met zorgaanbieders, verzekeraars en cliëntenverenigingen (ook MIND, de Vereniging van Ervaringsdeskundigen (VvEd) en de Nederlandse Vereniging voor Zelfregie en Herstel (NVZH) ontvingen een exemplaar van *Samen beter door groepspsychotherapie*) te ijveren voor meer groepstherapie in de ggz. In het decembernummer van *Groepen* verscheen het artikel *Groepstherapie in de ggz: een van de beoogde oplossingen voor wachtlijstproblematiek, maar hoe?* (Koementas & Daemen, 2024) en kort voor de jaarwisse-

ling riepen wij vanuit het bestuur onze leden via de NVGP Nieuwsbrief op om hun steentje bij te dragen aan de pr-campagne. Werk jij in een ggz-instelling? Bevraag dan jouw werkgever over onze oproep en doe zelf een voorstel om het groepsaanbod op jouw werkplek uit te breiden. Heb je een eigen praktijk? Bekijk dan hoe jij daar meer groepen zou kunnen aanbieden. Verder zou je collega's kunnen aanbieden een referaat te houden over groepstherapie, en/of een incompany cursus.

In januari stuurden we opnieuw een brief aan de zorgaanbieders, met de vraag of ze al in de gelegenheid waren geweest om het interviewboek dat we hen in oktober hadden opgestuurd door te nemen, en hoe we samen zouden kunnen optrekken bij de implementatie van meer groepsbehandeling in de ggz. Immers: de praktijk blijkt doorgaans weerbarstig. Zo is het niet altijd eenvoudig om cliënten te overtuigen om deel te nemen aan een therapiegroep. Bij professionals die werden opgeleid om uitsluitend individuele therapie te geven, is er soms sprake van vooroordelen tegen groepstherapie. En wellicht stuit men hier en daar op organisatorische drempels voor het opzetten of uitbreiden van een groepsaanbod. Om hen te helpen deze barrières te overwinnen stuurden we elke zorgaanbieder het bovengenoemde artikel uit het decembernummer van *Groepen* (Koementas & Daemen, 2024). En wanneer u dit leest zullen we op 7 maart in samenwerking met Menzis een webinar hebben verzorgd met tips & tricks over de implementatie van groepsbehandeling, evenals praktijkvoorbeelden van best practices. Initieel was dit webinar bedoeld voor zorgaanbieders die een contract hebben met Menzis, maar het is opgenomen en zal

eerstdaags gratis te bekijken zijn op de NVGP-website www.groepspsychotherapie.nl.

In februari vond de jaarlijkse NVGP opleidersdag plaats en hebben we onze cursusgevers opgeroepen om zich beschikbaar te houden voor incompany trainingen. We vinden immers dat elke groepsbehandelaar in de ggz minimaal de basiscursus groepsdynamica (30 uur) dient te hebben gevolgd

De pr-campagne past in onze visie dat de NVGP zich ook wil verbinden met de buitenwereld

en één supervisierEEKS (25 sessies) zou moeten doorlopen. Hiermee kan men de erkenning als groepstherapeut NVGP aanvragen en dus een kwaliteitskeurmerk verkrijgen voor het eigen groepsaanbod.

Ook dát hebben we meegenomen in onze briefwisseling met zorgaanbieders, verzekeraars en opleidingsinstellingen.

De hele pr-campagne voor meer groeps therapie in de ggz past in de Meerjarenvisie 2024-2027 van de vereniging: 'de NVGP wil zich ook verbinden met de buitenwereld: onze cliënten, collega's die (nog) geen groepstherapeut zijn, leidinggevend, financiers en beleidsmakers in de gezondheidszorg, en waarom niet: de hele maatschappij' (Daemen, 2024).

Vertrekkend van deze vernieuwde visie heeft het bestuur zich voor het werkingsjaar 2024-2025 andermaal drie nieuwe beleidsprioriteiten gesteld: implementatie overzichtsregister; de sector Balint; de NVGP Academie.

Overzichtsregister van BIG-geregistreerde psychologen: ja of nee?

Het zal u niet zijn ontgaan: in een voor alle betrokkenen zeer verrassende actie heeft de minister van VWS de Tweede Kamer op 12 november 2024 laten weten dat zij het concept wetsvoorstel over de nieuwe beroepenstructuur introk (Agema, 2024). Zij baseerde zich voor haar beslissing op een analyse door KPMG van de internetconsultatie over het concept wetsvoorstel (KPMG, 2024). Haar besluit, waarmee vele jaren hard werken in één klap naar de prullenmand werd verwezen, heeft veel stof doen opwaaien in het psychologische werkveld (NIP & NVP, 2024). Hoe het ook zij, het geplande overzichtsregister stond in principe los van de nieuwe beroepenstructuur en zou volgens de projectmanager toch doorgang kunnen vinden (Rozijn, 2024). Bij het schrijven van dit artikel (januari 2025) was nog niet duidelijk op welke wijze het overzichtsregister in de nieuwe context vorm zal gaan krijgen. Evenwel: onze verwachting is en blijft dat we NVGP-leden met een psychologische vooropleiding en een BIG-registratie als gz-psycholoog, psychotherapeut en/of klinisch psycholoog een aantekening als (specialistisch) groepstherapeut in het register zullen kunnen verstrekken. Zodra er meer duidelijk is over het overzichtsregister zal hierover in de nieuwsbrief van de NVGP en in dit tijdschrift worden bericht.

Ongeacht de verdere ontwikkelingen rond de beroepenstructuur voor psychologen houden we als NVGP vast aan onze eigen herregistratieprocedures voor de specialistische groepstherapeut-NVGP en voor de opleiders-NVGP, conform het vorig jaar

vernieuwde opleidingsreglement (NVGP, 2024c). Voor de groepstherapeut-NVGP gelden voornamelijk geen herregistratie-eisen omdat we dit basislidmaatschap zo laagdrempelig mogelijk willen houden. Erg jammer voor onze specialistische groepstherapeuten en opleiders die zich afgelopen najaar opnieuw dienden te registreren, maar het moet worden gezegd: de online herregistratiemodule op onze website bleek verre van gebruiksvriendelijk en werkte soms helemaal niet. Ook ikzelf heb het secretariaat om hulp moeten vragen bij mijn herregistratie. En naar ik vernam heeft een aantal leden tijdens de jaarwisseling behoorlijk in de stress gezeten vanwege vruchteloze pogingen tot herregistratie, onze excuses daarvoor. Hun herregistratieverzoek zal met terugwerkende kracht vanaf 1 januari worden beoordeeld en afgehandeld.

Dit falen van de software is mede aanleiding geweest voor het bestuur om vanaf 2025 voor PE-online te kiezen, een applicatie die onder andere voor de herregistratie van klinisch psychologen en psychiaters wordt gebruikt. Op die manier willen we de NVGP herregistratieprocedure professionaliseren. Een andere reden is dat ook de registratie in het eerder genoemde overzichtsregister van BIG-geregistreerde psychologen zeer waarschijnlijk via PE-online zal verlopen, en dat dit reeds het geval is voor de leden van onze nieuwe sector Balint.

Welkom sector Balint!

Zoals eerder aangekondigd is de Vereniging Balint Nederland per 1 januari 2025 volledig opgegaan in de NVGP. Over het proces hiernaartoe is reeds verslag gedaan in dit

tijdschrift (Daemen, 2024) en tijdens onze algemene ledenvergadering van 5 juni 2024. Sindsdien is alles volgens plan verlopen: na een vlekkeloze audit door een onafhankelijke boekhouder is een businesscase opgesteld die voorziet in een aparte, geormerkte begroting voor de toekomstige sector Balint. Deze businesscase is afgelopen najaar door beide besturen goedgekeurd, waarna Vereniging Balint Nederland zichzelf op 24 oktober 2024 heeft opgeheven en haar resterende vermogen van ruim 47.000 euro per 1 januari 2025 heeft overgedragen aan de NVGP. We zijn verheugd dat we dit parcours samen met de bestuursleden van Vereniging Balint Nederland tot een goed einde hebben kunnen brengen en voorzien een mooie toekomst voor de Balintmethode binnen de NVGP. Van harte welkom! Wat betekent dit concreet voor de NVGP? Allereerst dat wij de activiteiten van Vereniging Balint Nederland, zoals het organiseren van een jaarlijkse studiedag voor huisartsen en medisch specialisten, zullen voortzetten onder de bezielende leiding van Jan van Trier, coördinator van de sector Balint. Hij zal nauw samenwerken met Marien Klein als penningmeester van de NVGP en met Monique Leferink op Reinink als portefeuillehouder vanuit het bestuur voor de sector Balint. Ook de accreditatie van de ongeveer zestig intervisiegroepen voor huisartsen nemen we over en zal administratief worden opgevolgd door ons secretariaat met ondersteuning van PE-online. De Balint-website blijft bestaan, maar zal worden gelinkt aan de NVGP-website, met een herkenbaar apart tabblad voor de sector Balint. Dit alles wordt gefinancierd door extra inkomsten uit de lidmaatschapsbijdragen van zo'n vijftig begeleiders van

Balintgroepen en ongeveer zeshonderd deelnemers aan Balintgroepen. Deze laatsten hoeven zelf geen lid te worden van de NVGP, maar zijn per 1 januari automatisch toegetreden tot de sector Balint van de NVGP. In het huidige sectorreglement is hierin voorzien in artikel 1.c: 'Een sector kan bestaan uit NVGP-leden en uit niet-leden' (NVGP, 2010). Als niet-lid hebben zij geen stemrecht in onze algemene ledenvergadering, als sectorlid kunnen zij wel een beroep doen op de dienstverlening van de sector Balint voor het behalen van accreditatiepunten voor de herregistratie als huisarts (en in specifieke gevallen als medisch specialist). Dit was altijd al het verdienmodel van Vereniging Balint Nederland en is nu door de NVGP overgenomen. Uiteraard kunnen de deelnemers aan de Balintgroepen desgewenst ook belangstellend lid van de NVGP worden, maar dat is geenszins verplicht. Voor de begeleiders van Balintgroepen is lidmaatschap van de NVGP evenmin een verplichting, maar we stimuleren dat zij op zijn minst belangstellend lid, maar liever nog groepstherapeut NVGP worden. Een aantal van hen is reeds specialistisch groepstherapeut NVGP en bij Vereniging Balint Nederland was het beleid al dat elke begeleider minimaal de NVGP-basiscursus groepsdynamica zou volgen. Ons streven is dat elke Balintbegeleider zich op termijn als groepstherapeut-NVGP zou registreren. Indien u meer wilt weten over de Balintmethode, een vorm van intervisie in groepsverband waarin wordt gereflecteerd over mogelijke knelpunten in de arts-patiëntrelatie, verwijs ik u naar een uitstekend artikel van Jan van Trier in dit tijdschrift (Trier, 2010).

NVGP Academie

Als de pr-campagne voor meer groepsbehandeling in de ggz succesvol is en zorgaanbieders besluiten om meer groepstherapeuten te laten opleiden, zal de NVGP hiervoor klaar moeten zijn. Vanzelfsprekend zullen onze opleiders in eigen beheer of via de opleidingsinstellingen cursussen, supervisie en leertherapie blijven aanbieden. Toch kan het strategisch slim zijn om als NVGP een aantal initiatieven centraal te coördineren. Bijvoorbeeld: het afgelopen jaar is her en der een specialistische cursus groepspsychotherapie niet doorgestaan vanwege onvoldoende inschrijvingen, wellicht omdat er te veel specialistische cursussen tegelijkertijd werden aangeboden. Dat is jammer en willen

Uw ideeën over nieuwe cursussen, workshops of andere opleidingsinitiatieven zijn van harte welkom

we in de toekomst vermijden door op zijn minst zelfstandige initiatieven beter op elkaar af te stemmen, maar beter nog door deze cursus centraal aan te bieden via de NVGP Academie. Het voordeel is dat we onze cursusgevers, uiteraard indien zij dit zelf wensen, ontzorgen door als NVGP het financiële risico te dragen en de praktische organisatie op ons te nemen. Een eerste door de NVGP zelf georganiseerde specialistische cursus groepspsychotherapie is in januari van start gegaan met voldoende

deelnemers. Een tweede voorbeeld: hetzelfde willen we gaan doen met een specifiek voor ervaringsdeskundigen ontwikkelde basis-cursus groepsdynamica. Een pilot bij ggz-instelling Altrecht werd afgelopen najaar door de deelnemers zeer positief gewaardeerd. In de praktijk werken ervaringsdeskundigen immers vaak met groepen en kunnen zij handvatten hoe om te gaan met lastige groepsdynamieken goed gebruiken. Met de NVGP Academie willen we ons opleidingsaanbod verder professionaliseren en nog meer zichtbaar maken voor wie in het

veld met groepen werkt. Uiteraard doen we dit als bestuur in goede samenwerking met onze opleiders, PR- en opleidingscommissie. Reeds bestaande ideeën over het uitwisselen van didactische middelen en het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn over groepsdynamica zouden binnen de Academie een plek kunnen krijgen. Maar ook uw ideeën over nieuwe cursussen, workshops of andere opleidingsinitiatieven zijn van harte welkom via secretariaat@groepspsychotherapie.nl. ■

Marc Daemen

Refereren aan:

.....
Daemen, M. (2025). Samen voor meer groepstherapie in de ggz. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 20(1), p. 11-17.

Literatuur

.....
Agema, F. (2024). Verzamelbrief wet BIG 2024 aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 12 november 2024. Geraadpleegd op 12-11-24 via <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgesondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2024/11/12/verzamelbrief-wet-big-2024>.

Daemen, M. (2024). De kracht van verbondenheid. *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 19(3), p. 9-14.

Koementas, M. & Daemen, M. (2024). Groepstherapie in de ggz: een van de beoogde oplossingen voor wachtlijstproblematiek, maar hoe? *Groepen. Tijdschrift voor groepsdynamica & groepspsychotherapie*, 19(4), p. 49-63.

KPMG (2024). *Analyse van de internetconsultatie over de wijziging van de Wet BIG*. Geraadpleegd op 12-11-24 via <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgesondheid-welzijn-en-sport/documenten/rapporten/2024/07/10/bijlage-rapportage-analyse-internetconsultatie-over-de-wijzigingen-van-de-wet-big>.

Leferink op Reinink, M. & Klein, M. (red.) (2024). *Samen beter door groepspsychotherapie. Ervaringen van cliënten*. Sint-Niklaas/'s-Hertogenbosch: Gompel&Svacina.

Menzis (2024). *Zorginkoopbeleid Geestelijke Gezondheidszorg 2025. Transformeren naar duurzaam toegankelijke en betaalbare zorg*, p. 13. Geraadpleegd op 23-08-2024 via <https://www.menzis.nl/zorgaanbieders/inkoopbeleid-2025>.

NVGP (2010). *Reglement voor sectoren van de NVGP*. Geraadpleegd op 11-6-24 via <https://www.groepspsychotherapie.nl/reglementen/sectorenreglement/>.

NVGP (2024a). *Oproep aan ggz-instellingen: bied meer groepstherapie aan*. Nieuwsbericht NVGP 12 december 2024. Geraadpleegd op 5-1-25 via <https://www.groepspsychotherapie.nl/nieuws/oproep-aan-ggz-instellingen-bied-meer-groepstherapie-aan-69AC.html>.

NVGP (2024b). *Wouter Bos pleit voor meer groeps- behandeling in de ggz*. Nieuwsbericht NVGP 2 december 2024. Geraadpleegd op 5-1-25 via <https://www.groepspsychotherapie.nl/nieuws/wouter-bos-pleit-voor-meer-groeps-behandeling-in-de-ggz-69AB.html>.

NVGP (2024c). *Opleidingsreglement*. Geraadpleegd op 11-6-24 via <https://www.groepspsychotherapie.nl/reglementen/opleidingsreglement/>.

NVP & NIP (2024). *NVP en NIP teleurgesteld over antwoorden commissiebrief Wet BIG*. Nieuwsbericht 19 december 2024. Geraadpleegd op 5-1-25 via <https://www.psychotherapie.nl/actueel/nvp-nieuws/nieuwsbericht?newsitemid=1699446786>.

NZa (2024). *Wachttijden ggz blijven hoog: mensen wachten in bijna alle regio's en voor alle diagnoses te lang*. Nieuwsbericht NZa 4 april 2024. Geraadpleegd op 25-07-2024 via <https://www.nza.nl/actueel/nieuws/2024/04/04/wachttijden-ggz-blijven-hoog-mensen-wachten-in-bijna-alle-regios-en-voor-alle-diagnoses-te-lang>.

Peetoom, R. (2024). *Koersen op een toekomstbestendige ggz*. Lezing Symposium Rob Giel Onderzoekscentrum, 17 december 2024. Geraadpleegd op 5-1-25 via <https://www.denederlandseggz.nl/ruth-peetoom-toekomstbestendige-ggz>.

Trier, J. van (2010). *Balint-groepen. Intervisie en reflectie voor hulpverleners onder begeleiding van een psychotherapeut*. *Groepen. Tijdschrift voor Groepsdynamica & Groepspsychotherapie*, 5(1), p. 23-29.

Rozijn, M. (2024). *Persoonlijke mededeling als programmamanager Beroepenstructuur Psychologische Zorg* op 13 november 2024.

Whittingham, M., Marmarosh, C.L., Mallow, P. & Scherer, M. (2023). *Mental health care equity and access: A group therapy solution*. *The American Psychologist*, 78(2), p. 119-133. Geraadpleegd op 23-08-2024 via <https://doi.org/10.1037/amp0001078>.